

POLARVOX

Leena Juurannon johtama Polarvox-levymerkki perustettiin kesällä 1973. Tuolloin levymerkin omistajayhtiö rekisteröitiin kaupparekisteriin nimellä REEB-Production Oy. Vuonna 1974 yrityksen nimeksi vaihtui Reeb Oy ja vuonna 1976 edelleen yhtiön yhden vakiintuneen levymerkin mukaisesti Polarvox Oy.

Ensimmäisenä albumijulkaisunaan levy-yhtiö julkaisi Polarvox-merkillä vielä vuonna 1973 ilmestyneen Kultaiset joululaulut. Polarvox-merkin albumijulkaisujen määrä vakiintui muutamaan kappaleeseen vuodessa. Alkuaikoina julkaisulinja oli varsin konservatiivinen, äänitetuotannon sisältäessä muun muassa uusia versioita vanhoista kansanlauluista ja ever-green-iskelmistä.

Vuonna 1974 yhtiö alkoi julkaista äänitteitä Polarvox-merkin lisäksi myös Kiss-levymerkillä. Vuosina 1974–1977 tällä merkillä ilmestyi yhteensä kolmisenkymmentä albumia. Levymerkille levyttivät albumeita muun muassa Markus Allan, Pirjo Lehti, Finntrio ja Nuuskamuikkunen. Suuria kaupallisia menestyksiä näihin julkaisuihin ei kuitenkaan sisältynyt.

1970-luvun parina viimeisenä vuonna Polarvoxin äänitetuotanto oli varsin vähäistä. Tuon ajan ilmestyneistä yksittäisistä julkaisuista maininnan ansaitsee bassolaulaja Matti Salmisen albumit. Vuosikymmenen jälkipuoliskolla Polarvox harjoitti monien muiden pienlevy-yhtiöiden tapaan myös jäljitelmä-äänitteiden tuottamista päivän hiteistä. Tästä julkaisusarasta yhtiö kuitenkin luopui varsin nopeasti.

Polarvoxin kasvun vuodet

1980-luvulle tultaessa Polarvoxin julkaisutoiminta alkoi laajentumaan ja ammattimaistumaan, joka näkyi myös yhtiön saavuttamassa markkinaosuudessa Suomen äänitemarkkinoilla. Kun Polarvoxin osuus ÄKT:n jäsenyritysten kappalemääräisestä kotimaisten julkaisujen äänitemyynnistä oli vuonna 1980 alle kolme prosenttia, oli se vuonna 1984 jo yli kymmenen prosenttia.

1980-luvun alkuvuosista lähtien Polarvox harjoitti tiivistä yhteistyötä Johanna Kustan-

nuksen kanssa, julkaisten uusintapainoksia Johannan vanhoista levytyksistä sekä toimien sen levyjakelijana. Vuonna 1982 yhteistyö tiivistyi entisestään ja Polarvoxin Leena Juuranto sekä Johanna Kustannuksen Atte Blom perustivat yhteisyrityksen A.A.B. Tuotanto Oy.

Tämä yhtiö toimi eräiden Johanna Kustannuksen julkaisujen masternauhojen tuotantoyhtiönä että vastavuoroisesti myös lisensointiperiaatteella eräiden vanhojen Johanna-äänitteiden uudelleen- ja paikoin myös ensijulkaisijana. Parhaiten yhtiön julkaisuista tekivät kauppansa Rauli Badding Somerjoen levyt, joista kolme ylitti myynnissään 25 000 kappaleen kultalevyrajan. A.A.B. Tuotanto ajautui konkurssiin maaliskuussa 2000, jota ennen se oli myynyt omistamansa masternauhat Love Kustannus Oy:lle.

Jonkin verran Polarvox julkaisi myös suoraan Johannalta lisensoituja äänitteitä ilman A.A.B. -välikäyttä. Näistä Juice Leskisen kokoelmat Parhaat (1982) ja Masters (1986) myivät yli 25 000 kappaleen kultalevyrajan.

Lyhytaikaista, mutta sitäkin merkittävämpää jakeluyhteistyötä, Polarvox teki Pirkan Musiikki tuotannon (PiMu) kanssa 1980-luvulla. PiMun ensimmäinen lp-julkaisu, vuonna 1984 ilmestynyt Vera Teleniuksen Miljoona ruusua osoittautui jättämenestykseksi, myyden yli 50 000 kappaleen platinal levyrajan. Toinen yhtiön merkittävä artisti oli Kiti Neuvonen. PiMun julkaisu-toiminta kuitenkin hiipui taitamattoman taloudenhoidon vuoksi jo vuonna 1986. Sekä Teleniuksesta että Neuvosesta tuli sittemmin Polarvoxin artisteja. Teleniuksen levytysura Polarvoxilla rajoittuu vuonna 1985 julkaistuun albumiin Sydämeni ääni, jonka menestys jäi kuitenkin kauaksi edeltäjästään. Lisäksi Polarvox sai haltuunsa Teleniuksen menestyslevyn Miljoona ruusua masteroikeudet. PiMulle vuonna 1986 tehdyn pitkäsoittolevyn jälkeen Kiti Neuvonen teki Polarvoxille vuosina 1987–1991 yhteensä kolme albumia.

Toinen merkittävä jaeltava levymerkki Polarvoxille oli Aarno Ranisen luotsaama Finn-sound, jonka 1980-luvun puolivälissä julkaisemat Heikki Kinnusen levyt Vielä kerran Viljo ja Uffaffaa myivät molemmat kultaa.

Polarvoxin levyjakelu ei rajoittunut vain kotimaisiin julkaisuihin, vaan yhtiö levitti Suomessa myös ulkomaisia julkaisuja. Yhtiön jakelussa olivat muun muassa levymerkit Sugar Hill, Passport ja Chess. Huomiota herättävintä oli kuitenkin neuvostoliittolaisen musiikin jakelu, joka oli

yhtiölle kaupallisestikin merkityksellinen äänitealue.

Uusia alalevymerkkejä

Polarvoxin omaa äänitetuotantoa kehitettiin 1980-luvun alussa ahkerasti ja eri musiikkityylien tuotantoa yritettiin profiloida omien uusien alamerkkien avulla. 1980-luvulla yhtiön kotimaisesta tuotannosta vastasivat pääasiallisesti Ande Päiväläinen, Timo Laukkanen ja Uuge Kojola, jotka omilla kontakteillaan onnistuivatkin hankkimaan yhtiölle joukon merkittäviä artisteja.

Vuonna 1983 Polarvox perusti uuden alamerkin Cityboy. Tätä levymerkkiä käytettiin julkaisutoiminnassa vuoteen 1988 saakka yhteensä kahdeksan albumin ja vajaan parinkymmenen singlen kohdalla. Eniten huomiota levymerkin artisteista saavutti Smack-yhtye. Myöhemmissä Polarvoxin julkaisuissa Cityboy-logoa on käytetty ainakin Papu ja Pojat -yhtyeen levyssä, vaikka kyseinen äänite varsinaisesti julkaistiinkin Kiss-alamerkillä.

Cityboyn lisäksi Polarvox perusti vuonna 1983 oman määritelmänsä mukaan laaturockin julkaisua varten levymerkin Amulet. Tästä merkistä muodostuikin yhtiön merkittävin julkaisulabel Polarvox-labelin ohella. Amulet-merkillä julkaistiin noin kymmenen vuoden aikana useita kymmeniä albumeita sekä singlejä.

Vuonna 1984 Polarvox perusti uuden alamerkin Sateenkaari, jonka tuotannon pääkohde-ryhmä olivat lapset. Tällä levymerkillä Polarvox julkaisi vuosina 1984–1991 kahdeksan albumia ja kolme singleä. Näistä albumeista tunnetuin on Matti Pellonpään albumi Jurtzantaa ja erityisesti albumin singlelohkaisu Keke Rosberg formula rock.

Vuonna 1984 Polarvoxin suojiin perustettiin myös Ralf Örnin levymerkki Vaaralliset Levyt. Polarvoxin katalogia tämä levymerkki rikastutti tosin vain yhden projektin verran. Kyseessä on Esa Saarisen kulttiklassikoksi noussut albumi Filosofia. Vuonna 1986 Örn julkaisi Vaaralliset Levyt -labelilla eri esittäjien kokoelmalevyn Rock'n'Roll, mutta tämän levyn masterit omisti Polarvoxin sijaan Örnin ja Jaana Rinteen oma levy-yhtiö One Inch Rock.

Hieman edellistä pitkäikäisemmäksi osoittautui Yahoo! Records -levymerkki, jota kautta julkaistiin Seppo Vesterisen manageroimien bändien tuotantoa. Tämän levymerkin kautta ilmestyi yhteensä kuusi albumia vuosina 1985–1987. Tälle levymerkille levyttivät muun muassa Michael Monroe ja Johnny Lee Michaels.

Samaan aikaan kun Polarvox kehittäi uusia levymerkkejä rock-tuotantoa varten, julkaistiin perinteisellä Polarvox-merkillä yhtiössä iskelmällisempää tuotantoa. Iskelmäpuolella Polarvoxin 1980-luvun alun merkittävimpiä kiinnityksiä oli Ami Aspelund. Hänen esittämä Fantasiaa vallitettiin Suomen Euroviisu-edustajaksi vuonna 1983. Näkyvyysarvosta huolimatta Aspelundin suomenkielinen levytys julkaistiin ainoastaan singlenä. Uuden albumin Fantasy Dream (1983) artisti teki kokonaan englanniksi. Aspelundin ja Polarvoxin yhteistyö jatkui vielä seuraavana vuonna ruotsinkielisen albumin Framtidens skugga merkeissä.

Levy-yhtiön iskelmälinjan suurin kaupallinen menestys oli Tuula Amberla, jonka Polarvox kiinnitti Lulu-menestyslevyn jälkeen artistikseen. Vuonna 1985 julkaistu Amberlan ensimmäinen Polarvox-albumi Pienet sanat lunastikin kaupalliset odotukset myyden yli 25 000 kappaleen kultalevyrajan. Amberlan seuraava albumi Ostan sinut jäi selvästi edeltäjänsä myyntiluvuista ja tämän levyn jälkeen artistin levy-yhtiöksi vaihtui EMI.

Yleisesti ottaen Polarvoxin iskelmäkokeilut jäivät monesti kauaksi kaupallisista tavoitteista. Tämä päti niin Tarja Jyväskylän kaltaisiin uusiin tulokkaisiin kuin Päivi Kautto-Niemen kaltaisiin levytysuraa aiemmin tehneisiin artisteihin, joille yritettiin rakentaa comebackia. 1980-luvun puolivälin jälkeen Polarvox vähensikin puhtaan iskelmätuotannon määrää radikaalisti ja keskittyi kaupallisiin perustein rock-tuotantoon.

Toki iskelmän ja rockin raja-aitoja yritettiin myös madaltaa sekä yhdistää näiden genrejen ammattilaisia. Hyvänä esimerkkinä tästä on vuonna 1986 julkaistu Seija Simolan albumi Seija, jolla artisti esittää Esa Kaartamon tekemiä lauluja. Taiteellisesti levy onnistui hyvin, mutta kaupallisesti tilanne oli toinen: levy-yhtiöllä riitti työtä päästä eroon edes albumin 500 kappaleen ensipainoksesta.

Suomirockin saralla artistien liikehdintä levy-yhtiöiden välillä oli 1980-luvulla poikkeuksellisen vilkasta ja muusikoita houkuteltiin häpeilemättä muiden levy-yhtiöiden tallista omiin riveihin. Esimerkiksi maineikas Honey B. & T. Bones siirtyi Polarvoxille levy-yhtiön Päiväläisen ja Kojolan vakuuteltua, että he pystyvät hoitamaan yhtyeen asioita huomattavasti paremmin kuin vanha levy-yhtiö EMI, jonka kanssa yhtyeen levytyssopimus oli juuri katkolla. Yhtye olikin tämän jälkeen valmis vaihtamaan yhteistyökumppania, mutta sen ja Polarvoxin yhteistyö jäi lopulta kuitenkin vain yhden levyn mittaiseksi. Pokon tallista Polarvox taas onnistui nappaamaan itselleen Siberian, joka levytti vuonna 1984 albumin Valkoinen vankila ja hitin Älä sano että rakastat mua. Useammankin levy-yhtiön tallissa viihtynyt Zero Nine puolestaan levytti Polarvoxille vuonna 1988 albumin Voodoo You.

Lyhytaikaisiksi jäi yhteistyö myös monien Polarvoxin uusien löytöjen kanssa. Esimerkiksi Keba siirtyi Polarvoxin vuonna 1985 julkaiseman ensimmäisen albumin jälkeen Finnlevylle. Boycott ja Smack puolestaan lähtivät ovet paukkuen Polarvoxilta CBS:n artistikaartiin petyttyään levy-yhtiön taustatuen olemattomuuteen kansainvälisille markkinoille pyrittäessä.

Huomion arvoisia rock-kiinnityksiä 1980-luvun lopulla olivat kitaristi Albert Järvinen sekä Andy McCoy, joka levytti yhtiölle vuonna 1988 albumin Too Much Ain't Enough. Samoihin aikoihin uudelleen henkiin herätetyllä Kiss-levymerkillä albumit julkaisivat mm. The Boozin' Bang'n' Dance Crew -yhtye, Jussi Alanko & Alligaattorit sekä Papu ja Pojat, jonka kaikki kappaleet ovat J. Karjalaisen tekemiä.

Pidempiaikaisia kiinnityksiä edustaa Sakari Kuosmanen, joka levytti Polarvoxille debyyttisinglensä vuonna 1982 ja jatkoi yhtiölle levyttämistä aina 1990-luvun alkuvuosiin saakka. Yhteistyön aikana Polarvox julkaisi Kuosmaselta kymmenisen singleä ja kolme albumia.

Linjanmuutos ja julkaisutoiminnan hiipuminen

1990-luvulle tultaessa Polarvoxin julkaisutoiminta alkoi hiipumaan. Tämä näkyi nopeasti myös yhtiön markkinaosuudessa Suomen äänitemarkkinoilla. Huippuvuotena 1987 Polarvoxin osuus ÄKT:n jäsenyritysten kappalemääräisestä kotimaisten äänitteiden myynnistä oli ollut

10,7%, mutta vuonna 1990 vain 2,4%.

1980- ja 1990-lukujen vaihteessa Polarvox yritti elvyttää uutuustuotantoaan vielä CAJ-levymerkillä. Tämä iskelmäprofiloitunut äänitemerkki oli alun perin Chrisse Johanssonin yrityksen käytössä ja hän julkaisi sillä muutaman äänitteen 1980-luvulla. Chrisse Johanssonin ryhdyttyä yhteistyöhön Polarvoxin kanssa, julkaistiin hänen tuottamansa iskelmälevyt CAJ-merkillä. Yhteensä Polarvoxin julkaisemia CAJ-merkin albumeita ilmestyi vuosina 1989–1990 viisi kappaletta. Parhaiten näistä menestyi Lea Lavenin Ali Baba (1990), joka myi yli 25 000 kappaletta kultalevyrajan.

CAJ-levymerkin julkaisujen ilmestymisen loputtua koko Polarvoxin julkaisutoiminta näivetyi ja muuttui epäsäännölliseksi. Vuoden 1990 jälkeen ilmestyneistä albumeista mainittakoon kuitenkin T.T. Oksalan This Rhythm vuodelta 1992 sekä Wigwamin comeback-albumi Light Ages vuodelta 1993. Suuremmalle yleisölle suunnattuna tuotantona yhtiö julkaisi vielä 1990-luvun puolivälissä artistikokoelmia back-katalogiaan hyödyntäen muun muassa Sakari Kuosmasen ja Seija Simolan tuotannosta. Vuosikymmenen puolivälin jälkeen yhtiön kaikki levynjulkaisutoiminta päättyi.

Polarvox Oy:n yritystoiminta päättyi kaupparekisterin mukaan vuonna 2007 ja vuonna 2009 yritys asetettiin selvitystilaan. Yhtiön masterkatalogi oli myyty jo huomattavasti tätä ennen suurimmaksi osaksi Warner Music Finland Oy:lle.

Kirjoittaja: Juha Rantala